"पयोधरैराश्रमबालवृक्षकान्
संवर्द्धयन्ती स्वबलानुरूपैः।
असंशयं प्राक् तनयोपपत्तेः
स्तनन्धयप्रीतिमवाप्स्यसि त्वम् ॥")

स्तनन्धया, स्त्री, (स्तनन्धय+टाप्।) अतिबालिका। इत्यमरटीकायां भरतः।२।६।४१॥

स्तनन्धयी, स्त्री, (स्तनन्धय+टित्त्वात् ङीप्।) अतिबालिका। इत्यमरः। २। ६। ४१ ॥

स्तनपः, पुं, स्तनं पिबतीति। पा+कः।) अतिशिशुः। इति भरतः॥ स्तनपानकर्त्तरि, त्रि॥

स्तनपा, स्त्री (स्तनं पिबति या। पा+कः। टाप्।) अतिबालिका। इत्यमरः।२।६।४१ ॥

स्तनपायिका, स्त्री, अतिबालिका। दुग्धपोष्या। स्तनशब्दपूर्व्वकपाधातोर्णक्(ण्वुल्) प्रत्यये आप्प्रत्ययेन निष्पन्नम् ॥

स्तनभरः, पुं, (स्तनयोर्भरः।) स्थूलस्तनभारः। तत्पर्य्यायः। स्तनभोगः २। इति त्रिकाण्डशेषः॥

स्तनभवः,पुं,(स्तनाभ्यां भव उत्पत्तिर्यस्य। रतिबन्धविशेषः। यथा,—
"स्वजङ्घाद्वयमध्ये तु कृत्वा योषित्पदद्वयम्।
स्तनौ धृत्वा रमेत् कामी बन्धः स्तनभवः
स्मृतः॥"
इति स्मरदीपिका॥

स्तनजाते, त्रि॥

स्तनमुखः, पुं, (स्तनयोर्मुखम्। अभिधानात् पुंस्त्वम्।) स्तनाग्रभागः। यथा। चूचुकन्तु स्तनावृन्तशिखामुखाः। इति हेमचन्द्रः।३।२६७॥

स्तनयित्नुः, पुं,(स्तनयतीति। स्तन त्वाभ्रशब्दे+"स्तनिहृषिपुषीति।" उणा० ३। २८। इति इत्नुच्। "अयमन्तेति।" ६। ४। ५५। इति अयादेशः।) मेघः। इत्यमरः। १। ३। ६॥ (यथा, उत्तररामचरिते ३ अङ्के।
"किमव्यक्तेऽसि निनदे कुतस्त्येऽपि त्वमीदृशी।
स्तनयित्नोर्मयूरीव चकितोत्कण्ठिता स्थिता॥")
मुस्तकः। इति चामरः।२।४।१५८॥ मेघध्वनिः। इति मेदिनी॥ विद्युत्। इति शब्दरत्नावली॥ मृत्युः। रोगः। इति हेमचन्द्रः॥

स्तनवृन्तः, पुं, (स्तनयोर्वृन्तम्। अभिधानात् पुंस्त्वम्।) स्तनमुखम्। इति हेमचन्द्रः।३।२६७॥ स्तनेर वोंटा इति भाषा॥

स्तनशिखा,स्त्री,(स्तनयोः शिखा।) स्तनवृन्तः। इति हेमचन्द्रः। ३। २६७॥

स्तनाग्रं, क्ली, (स्तनयोरग्रम्।) स्तनवृन्तम्। इति राजनिर्घण्टः॥

स्तनान्तरं, क्ली, (स्तनयोरन्तरम्।) हृदयम्। इति हेमचन्द्रः॥ (यथा, रघुः। १०। ६२।
"बिभ्रत्या कौस्तुभन्यासं स्तनान्तरविलम्बिनम्
पर्य्युपास्यन्त लक्ष्म्या च पद्मव्यजनहस्तया॥")
स्त्रीवैधव्यलक्षणविशेषः। इति केचित्॥

स्तनाभोगः, पुं, (स्तनयोराभोगः।) स्तनभरः। इति त्रिकाण्डशेषः॥ स्तनस्य परिपूर्णता च॥

स्तनितं, क्ली,(स्तन+क्तः।) मेघनिर्घोषः। इत्यमरः। १। ३। ८॥ (यथा, मनुः। ४।१०३।
"विद्युत्स्तनितवर्षेषु महोल्कानाञ्च संप्लवे।
आकालिकमनध्यायमेतेषु मनुरब्रवीत्॥")
करतालिशब्दः। इति केचित्॥ (शब्दमात्रम्। यथा, हरिवंशे। ९९। ४८।
"आर्त्तस्तनितसंनादे रुधिराम्बुह्रदाकुले॥")
शब्दिते, त्रि॥

स्तनितफलः, पुं, (स्तनितानि फलानि यस्य।) विकण्टकवृक्षः। इति राजनिर्घण्टः॥

स्तन्यं, क्ली, (स्तने भवम्। स्तन+"शरीरावयवाच्च।" ४। ३। ५५। इति यत्।) दुग्धम्। इति हेमचन्द्रः॥ (यथा, रघुः। २। ६९।
"स नन्दिनीस्तन्यमनिन्दितात्मा
सदृत्सलो वत्सहुतावशेषम्।
पपौ वशिष्ठेन कृताभ्यनुज्ञः
शुभ्रं यशो मूर्त्तमिवातितृष्णः॥"
स्तनाय हितमिति।"शरीरावयात् यत्।"५। १। ६। इति यत् स्तनहिते, त्रि॥)

स्तब्धः, त्रि, स्तम्भितः। जड़ीकृतः। स्तभधातोः क्तप्रत्ययेन निष्पन्नः॥ (यथा, कथासरित्सागरे। २०। ८६।
"स्वयमुत्क्षिप्तकलसस्तब्धबाहुरभूत्तदा॥")

स्तब्धरोमा, [न्] पुं, (स्तब्धानि रोमाणि यस्य।) शूकरः। इत्यमरः। २। ५। २॥ स्तम्भितलोमयुक्ते त्रि॥ (यथा, आर्य्यासप्तशत्याम्।५३२।
"विमुखे चतुर्मुखेऽपि श्रितवति चानीशभावमीशेऽपि।
मग्नमहीनिस्तारे हरिः परं स्तब्धरोमाभूत्॥")

स्तभ, इ ङ स्तम्भे। इति कविकल्पद्रुमः॥(भ्वा०-आत्म०-अक०-सक०-च सेट्।) दन्त्यादिः। इ, स्तभ्यते। ङ, स्तभ्यते। तिष्ठम्भयिषति। तिस्तम्भयिषति। स्तम्भो जड़ीभावस्तत्करणञ्च। स्तम्भः स्थूणाजड़ीभावावित्यमरोक्तेः। शीतेनावस्तब्धो जड़ीकृतः इत्यर्थ इति क्रमदीश्वरोक्तेश्च। स्तम्भ इह क्रियानिरोधः इति भीमः। दोषवृद्धिरिति गोविन्दभट्टः। स्तम्भो रुद्धीकरणञ्च। स्तम्भते कवाटेन द्वारं लोकः। इति दुर्गादासः॥

स्तभः, पुं, छागः। इति शब्दरत्नावली॥

स्तम्बः पुं, (तिष्ठतीति। स्था+"स्थः स्तोऽम्बजवकौ।" उणा० ४।८६। इति अम्बच्। स्तादेशश्च।) प्रकाण्डरहितवृक्षः। स तु झिण्टिकादिः। तत्पर्य्यायः। गुल्मः २। इत्यमरः।२। ४। ९॥ तृणादिः। तत्पर्य्यायः। गुच्छः २। इति चामरः॥ गुत्सः ३। इति तट्टीका॥ विटपः ४। इति जटाधरः॥

स्तम्बकरिः,पुं,(स्तम्बं करोतीति। स्तम्ब+कृ+स्तम्बशकृतोरिन्।" ३। २। २४। इति इन्।) धान्यम्। इत्यमरः। २। ९। २१॥ अपि च।
"पुंसि स्तम्बकरिर्धान्यं व्रीहिर्ना धान्यमात्रके।"
इति शब्दरत्नावली॥

स्तम्बकारः, त्रि, (स्तम्बं करोतीति। कृ+अण्।) गुच्छकारकः। स्तम्बशब्दात् कृञधातोः षण्प्रत्ययेन निष्पन्नः॥

स्तम्बघनः,त्रि, (स्तम्बः हन्यतेऽनेनेति। स्तम्ब+हन्+"स्तम्बे क च।"३।३।८३। इति चकारात् अप् घनादेशश्च।) तृणाद्युन्मूलनकारिखनित्रादिः। तत्पर्य्यायः। स्तम्बघ्नः २ इत्यमरः। ३।२।३५॥ स्तम्बहननः ३। इति सारसुन्दरी॥

स्तम्बघ्नः, त्रि, (स्तम्बो हन्यते येनेति। स्तम्ब+हन्+"स्तम्बे क च।"३।३।८३ इति कः।) स्तम्बघनः। इत्यमरः। ३। २। ३५॥

स्तम्बपूः,[र्]स्त्री,(स्तम्बानां पूरिव।) पुरीभेदः। तत्पर्य्यायः।
"तामलिप्तं दामलिप्तं तामलिप्ती तमालिनी।
स्तम्बपूर्व्विष्णुगृहञ्च स्याद्विदर्भा तु कुण्डिनम्॥"
इति हेमचन्द्रः॥

स्तम्बहननः, त्रि, (स्तम्बो हन्यतेऽनेनेति। हन+करणे ल्युट्।) स्तम्बघनः। इत्यमरटीकासारसुन्दरी। ३। २। ३५॥

स्तम्बेरमः,पुं, (स्तम्बे रमते इति। स्तम्ब+रम+"स्तम्बकर्णयो रमिजपोः।"३।२।१३। इत्यच्। "तत्पुरुषे कृति बहुलम्।"६।३। १४। इति सप्तम्या अलुक्।) हस्ती। इत्यमरः।२।८।३५॥ (यथा, रघुः। ५। ७२।
"शय्यां जहात्युभयपक्षविनीतनिद्राः
स्तम्बेरमा मुखरशृङ्खलकर्षिणस्ते॥")

स्तम्भ, ग न उ रोधने। इति कविकल्पद्रुमः॥ (क्र्या० स्वा० च०-पर०-सक०सेट्। क्त्वावेट्।) ग, स्तभ्नाति। न, स्तभ्नोति। उ, स्तम्भित्वा स्तब्ध्वा। रोधनमावरणम्। इति दुर्गादासः। सौत्रधातुरयम्॥

स्तम्भः, पुं,(स्तभ्नातीति। स्तम्भ+पचाद्यच्।) स्थूणा। थाम इति खुंटी इति च भाषा। जड़ीभावः। स तु निष्प्रतिभता। इत्यमरभरतौ। ३।३।१३४॥ (यथा, माघः, ।५।४८।
"स्तम्भं महान्तमुचितं सहसा मुमोच
दानं ददावतितरां सहसाग्रहस्तः।
बद्धापराणि परितो निगड़ान्यलावीत्
स्वातन्त्र्यमुज्ज्वलमवाप करेणुराजः॥"
"महान्तं स्तम्भं आलानं जाड्यञ्च सहसा मुमोच। स्तम्भः स्थूणाजड़त्वहोरिति विश्वः।" इति तट्टीका॥ काण्डम्। यथा, रघुः।५।१५।
"आरन्यकोपात्तफलप्रसूतिः
स्तम्बेन नीवार इवावविष्टः॥")

स्तम्भकरः, पुं,(करोतीति। कृ+अच्। स्तम्बस्य करः।) वेष्टनम्। इति केचित्॥ स्थूणाकारके जाड्यकारके च त्रि॥

स्तम्भकी, [न्] पुं, वाद्यविशेषः। इति केचित्॥

स्तम्भनं, क्ली, (स्तम्भ+ल्युट्।) जड़ीकरणम्। यथा, वगलामुखीस्तोत्रे।
"दुष्टस्तम्भनमुग्रविघ्नशमनं दारिद्रविद्रावणम्॥"
षट्कर्म्मान्तर्गताभिचारकर्म्मविशेषः। यथा,—